

فصل اول: درس سوم | اصول انتخاب درست

برای تفکر و تمرین

۱. هر کدام از گزاره‌های زیر را در یکی از منابع کمیاب (منابع طبیعی، نیروی کار، سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی) طبقه‌بندی کنید.

منابع کمیاب	گزاره
منابع طبیعی	باغچه خانه که در آن سبزی کاشته‌اید.
سرمایه فیزیکی	ابزار آلات باغبانی که از آن‌ها استفاده می‌کنید.
نیروی کار	باغبانی که برای هرس کردن درختان باغچه استخدام می‌کنید.
سرمایه انسانی	علم و دانشی که در مدرسه کسب می‌کنید.
سرمایه فیزیکی و منابع طبیعی	کود طبیعی و آبی که برای باغچه استفاده می‌کنید.
سرمایه انسانی	مهارتی که برای فروش بخشی از سبزیجات باغچه به همسایگان به کار می‌گیرید.

۲. هزینه فرصت هر کدام از فعالیت‌های زیر چیست؟

- تعمیر رایانه شخصی ← بازی والیبال در مدرسه
- تماشای فیلم امشب تلویزیون ← زودتر به رختخواب رفتن
- زودتر به رختخواب رفتن ← تماشای فیلم تلویزیون
- بازی والیبال در مدرسه ← تعمیر رایانه شخصی
- رفتن به دانشگاه بعد از دبیرستان ← اشتغال بدون ادامه تحصیل
- اشتغال بدون ادامه تحصیل ← رفتن به دانشگاه بعد از دبیرستان

۳. تصمیمات زیر را تحلیل کنید:

- این لباس را به قیمت خیلی خوبی خریدیم؛ زیرا در جراحی بود ← اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها
 - من «برند معمولی» خریدم؛ زیرا ارزان‌تر از «برند معروف» بود ← بی‌صبری زیاد یا می‌توان گفت اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری
 - من واقعاً آن تئاتر را دوست نداشتم؛ اما ترجیح دادم بمانم؛ زیرا پول زیادی برای آن داده بودم ← توجه به هزینه‌های در رفته
 - من غواصی را دوست دارم و بسیاری از دوستانم هم آن را دوست دارند. مطمئنم که می‌توانم مغازه وسایل غواصی باز کنم و پول در بیاورم. فکر می‌کنم بهتر است مدرسه را ترک کنم و یک مغازه وسایل غواصی راه بیندازم. ← اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن.
 - تا حالا فهرست وظایف برای خودم ننوشتم، چون فکر می‌کنم وقت زیادی نیاز دارد ← چسبیدن به وضعیت فعلی
۴. در درس اول، میزان سود (زیان) حسابداری کارگاه آقای محمدی را محاسبه کردیم. اکنون در نظر بگیرید که پدر امیرعلی و ستایش می‌توانست به جای احداث کارگاه، در یک اداره دولتی با حقوق ماهیانه چهار میلیون تومان، استخدام شود. با توجه به اطلاعات زیر، مجدداً سود یا زیان ماهانه کارگاه را محاسبه کنید و نتیجه را در کلاس به بحث بگذارید.

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۰۰ میلیون تومان
- پول آب، برق، گاز، عوارض شهرداری و مالیات سالانه: ۸۰۰ میلیون تومان
- دستمزد ماهانه هر کارگر: ۲ میلیون تومان (مجموعاً ۲۰ کارگر)
- درآمد سالانه: ۲/۵ میلیارد تومان
- مواد اولیه سالانه ← میلیون $1200 = 12 \times 100$ میلیون
- آب و برق سالانه ← میلیون ۸۰۰
- دستمزد سالانه ← میلیون $480 = 12 \times 20 \times 2$
- جمع هزینه‌های مستقیم ← میلیون ۲,۴۸۰
- سود به دست آمده سالانه ← میلیون $20 = 2,500 - 2,480$ میلیون درآمد
- سوددهی ماهانه ← میلیون $1/6 = 12 \div 20$ میلیون
- درآمد آقای محمدی در صورت کار در اداره (هزینه فرصت) ← میلیون $48 = 4 \times 12$ میلیون
- هزینه‌های آشکار و پنهان ← $2,480 + 48 = 2,528$
- ضرر سالانه آقای محمدی ← $2,500 - 2,528 = -28$

تحلیل کنید.

- هزینه فرصت چیست و چرا معمولاً از دید ما پنهان است و آن را به حساب نمی‌آوریم؟
هزینه‌هایی که در ظاهر پرداخت نمی‌شوند ولی در واقع وجود دارد را هزینه فرصت می‌نامند؛ مانند تولیدکننده‌ای که مالک زمین و یا ابزارآلات تولید است یا خودش کار می‌کند، در ظاهر برای عوامل هزینه‌ای پرداخت نمی‌کند ولی در واقع هزینه کرده است؛ چرا که می‌توانست آن‌ها را به دیگری اجاره دهد و کسب درآمد کند.
- به حساب آوردن هزینه فرصت چه تأثیری در انتخاب ما خواهد داشت؟
در نظر گرفتن و محاسبه هزینه فرصت باعث می‌شود انتخاب ما منطقی‌تر و اقتصادی‌تر شود.
- چگونه می‌توانیم بین منافع و هزینه‌های خود، مقایسه درستی انجام دهیم؟
تصمیمات عاقلانه از مقایسه هزینه‌ها و منافع در هر انتخاب به وجود می‌آید. برای این موضوع، رعایت چند نکته الی است: ۱- هزینه فرصت هر انتخاب را محاسبه کنیم. ۲- منافع کمیاب خود را بشناسیم. ۳- قید بودجه خود را ترسیم کنیم. ۴- هزینه‌های دررفته را فراموش کنیم. ۵- بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنیم در نتیجه مقایسه درستی بین منافع و هزینه‌ها داشته باشیم.

تعاریف و اصطلاحات

- ۱- هزینه پنهان ← همان هزینه‌های غیرمستقیم یا هزینه فرصت است.
- ۲- هزینه فرصت ← هزینه فرصت یک انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که ما آن را از دست داده‌ایم.
- ۳- هزینه فرصت ← فرصت یا موقعیتی است که از آن چشم‌پوشی کرده‌ایم.
- ۴- تصمیم‌گیری منطقی ← تصمیم‌گیری است که در آن افراد، هزینه‌ها و منافع گزینه‌های مختلف را با هم مقایسه و بهترین آن‌ها را انتخاب می‌کنند.
- ۵- کمیابی ← منابع و امکانات در دسترس انسان کمیاب است.
- ۶- کارآفرینی ← یعنی تمایل افراد به سازماندهی و عملیاتی کردن کسب و کارهای جدید با پذیرش خطر عدم موفقیت آن
- ۷- کارآفرینان ← افرادی هستند که در جست‌وجوی فعالیت‌های سودآور، عوامل تولید شامل نیروی کار، سرمایه‌ها و منابع طبیعی را گرد هم می‌آورند تا با تولید کالاها و خدمات، نیازها و خواسته‌های دیگران را برآورده کنند و از این محل کسب درآمد نمایند.
- ۸- عوامل تولید ← عوامل تولید شامل منابع طبیعی، نیروی کار، سرمایه مالی و سرمایه فیزیکی است.
- ۹- قید بودجه ← وقتی شما مقدار مشخص و محدودی پول برای خرج کردن دارید، در این حالت می‌گوییم شما یک قید بودجه دارید.
- ۱۰- تصمیم‌گیری غیرمنطقی ← تصمیم‌گیری است که هزینه‌های آن کم‌تر از منفعتی باشد که به دست می‌آوریم.
- ۱۱- اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری‌های غیرمنطقی ← ۱- اثرگذاری حقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها ۲- توجه به هزینه‌های دررفته ۳- بی‌صبری زیاد ۴- اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن ۵- چسبیدن به وضعیت فعلی